

staatsbosbeheer

Het Merkske

Een bijzonder beekdal in Baarle-Nassau

Wandelen

Agentschap voor
Natuur en Bos

Een haast vergeten grensgebied

“Puur natuur” zijn zeer waarschijnlijk de woorden die bij u opkomen als u een wandeling maakt door het stroomgebied van het Merkske. Dit smalle en kronkelende riviertje ontspringt als Noordermark in “het Moer” in België. Aan Nederlandse zijde mondt het Merkske uit op de Mark. Doordat het beekdal van het Merkske lange tijd in de vergeethoek is gebleven, heeft de natuur aan beide kanten van de grens jaren lang haar gang kunnen gaan. Hierdoor treft u niet alleen de meest zeldzame plantensoorten aan, ook allerlei vogels, amfibieën en andere dieren profiteren van de rust en de natuurlijke rijkdom van het gebied. Toch heeft het beekdal ook een grote cultuurhistorische waarde. Sinds de steentijd heeft de mens hier zijn sporen nagelaten.

steenuil

Landbouw en natuur gaan samen

Lang geleden werd het Merkske bewoond door jagers en verzamelaars. Uit deze tijd worden regelmatig archeologische vondsten gedaan. Vanaf de late Middeleeuwen verandert het gebied in een zogenaamd agrarisch cultuurlandschap dat in dienst stond van de landbouwende bewoners. Deze landbouw is altijd kleinschalig gebleven. Enorme aaneengesloten akkercomplexen kwamen hier nauwelijks voor. Nog steeds bepalen de natuurlijke afscheidingen de grenzen van de versnipperde stukjes landbouwgrond. Waar elders in Nederland en België de beken rechtgetrokken werden tot een kanaal, is het Merkske, dat de grens tussen Nederland en België vormt, altijd blijven kronkelen. Door het intact blijven van de natuurlijke loop van het water en de voor de natuur gunstige landbouwwijze is het beekdal van het Merkske een vrijwel uniek natuurgebied. Waar in de meeste natuurgebieden de variatie ten prooi viel aan de mens, herbergt dit (Vlaams-)Brabantse beekdal de meest uiteenlopende plant- en diersoorten. Staatsbosbeheer (NL) zet zich samen met Agentschap voor Natuur en Bos (B) in voor het behoud van dit prachtige grensoverschrijdende natuurgebied.

Zondereigen

Ginhoven

Laarzenpaden

Volgt u de blauwe en rode laarzenpaden, dan beleeft u de natuur pas echt. Struin over smalle paadjes door het natte bos, geniet van de ruimte om u heen op de heide of de open velden en sta eens stil bij de bijzondere flora en fauna om u heen. De westelijke rode route (route Castelré) leidt u door Castelré. Dit door België ingeklemde oude dorp, met de wettelijke status "beschermde dorpsgezicht", is zeker een bezoek waard. U vindt hier het oudste huis van Baarle-Nassau, een langgevelboerderij uit 1634. De oostelijke rode route (route Bootjesven) leidt u om het Bootjesven, waar vroeger bewakers en hun gezinnen van de landloperskolonie kwamen zwemmen. Zeker de blauwe laarzenpaden kunnen behoorlijk drassig zijn. Een paar waterdichte schoenen of laarzen voorkomen natte voeten.

Paaltjes wijzen u niet alleen de weg, u kunt er ook aan zien of u in België of in Nederland wandelt. Hoe? Dat mag u zelf ontdekken.

Laarzenpaden

Naam: Route Zondereigen

Paaltjes met blauwe laarsjes

Lengte: 6,5 km Duur: ongeveer 1,5 uur

Parkeren: de route start aan een zandweg; een zijweg ter hoogte van Hoogstratensebaan 63 bij het informatiepaneel van Staatsbosbeheer. Ook te bereiken via Eikelenbosch. Horecagelegenheden vindt u in Castelré (Castelhoeve, Café in Holland)

Tips: Laarzen, verrekijker, een encyclopedie van zeldzame planten en dieren

Naam: Route Castelreesche heide

Paaltjes met blauwe laarsjes

Lengte: 11 km Duur: ongeveer 2,5 uur

Parkeren: de route start A. op de parkeerplaats aan de Hoogstratensebaan bij het informatiepaneel van Staatsbosbeheer. Horecagelegenheden vindt u in Castelré (Castelhoeve, Café in Holland). Verkorting mogelijk: rode laarsjes (Lengte 7 km Duur: ongeveer 1,5 uur)

Route B. Bij informatiepaneel van Staatsbosbeheer bij "Café in Holland" aan de Schootsenhoek.

Tips: Laarzen, verrekijker, een encyclopedie van zeldzame planten en dieren

Naam: Route Castelré

Paaltjes met rode laarsjes

Lengte: 3 km **Duur:** ongeveer 1 uur

Parkeren: de route start bij "Castelhoeve" aan 't Groeske bij het informatiepaneel van Staatsbosbeheer. Andere horecagelegenheid vindt u in Castelré (Café in Holland)

Tips: Laarzen en verrekijker

Naam: Route Bootjesven

Paaltjes met rode laarsjes

Lengte: 4,5 km **Duur:** ongeveer 1 uur

Parkeren: de route start bij informatiepaneel van Agentschap voor Natuur en Bos: "Wortelkolonie". Horecagelegenheden vindt u in Castelré (Café in Holland/Castelhoeve) en in Wortelkolonie.

Tips: laarzen en verrekijker

De Route Castelreesche heide, Route Castelré en Route Bootjesven kunt u aaneengesloten lopen.

Zeldzame planten

In het beekdal van het Merkske treft u verschillende biotopen of leefgebieden aan. Een belangrijk leefgebied voor een groot aantal zeldzame planten zijn de hooilanden. Dit zijn de velden aan weerszijde van het Merkske. Door een onderliggende veenlaag die nauwelijks water doorlaat, zijn de hooilanden het grootste deel van het jaar drassig. Daarbij komt dat in de grond mineraalrijk kwelwater omhoog wordt gestuwd. Deze combinatie van veel en schoon mineraalrijk water is ideaal voor zeldzame planten met tot de verbeelding sprekende namen als moesdistel, slanke sleutelbloem en knolsteenbreek. Dit zijn slechts enkele van de bijzondere planten in dit rijkgeschakeerde landschap. Het beheer van de hooilanden is zoveel mogelijk nog zoals dat 50-100 jaar geleden was, met het verschil dat het maaien en afvoeren vroeger in handkracht gebeurde en tegenwoordig met een speciale machine, de z.g. "wetlandtrack". De hooilanden worden afgewisseld met kleine bosjes boomgroepen, waarin vooral de els met zijn donkere kleur en horizontale takken goed gedijt. De els kan er namelijk tegen om met zijn 'voeten' in het water te staan.

els

moesdistel

Ogen en oren open

Als u goed oplet, ziet en hoort u dat ook veel diersoorten het beekdal van het Merkske verkiezen als leefomgeving.

Het geoefende oog zal al snel sporen zien

van een ree of van roofdieren zoals vos, wezel, hermelijn of bunzing. Met wat geluk ziet u de dieren zelf, maar ze maken zich meestal snel uit de voeten. Zo ook de kleine dwergmuis die zijn nestje boven de grond bouwt tussen twee plantestengels. Het beekdal biedt ook voldoende voedsel en broedplaatsen voor verschillende vogels. Verwondert u over de prachtige kleuren van de wiewaal en de blauwborst of over de muzikale zang van de nachtegaal. Bijzonder zijn ook vogels als de geelgors, rietgors, patrijs, kwartel, houtsnip en de steenuil. Hoog in de lucht hoort u de luide roep van de buizerd, die u met zijn scherpe ogen in de gaten houdt.

Het beekdal van het Merkske behoort tot de rijkste amfibiegebieden van Nederland. Vooral de alpenwatersalamander, de vinpootsalamander en de kamsalamander sieren het gebied met hun aanwezigheid. Tot 1986 kwam hier ook de boomkikker voor. De laatste populatie is helaas verdwenen door haar geïsoleerde ligging binnen intensiever landbouwgebied. Door het beleid van Staatsbosbeheer en het graven van zo'n 150 poelen behoort deze bijzondere kikker in de nabije toekomst weer tot de bewoners van het gebied.

boomkikker

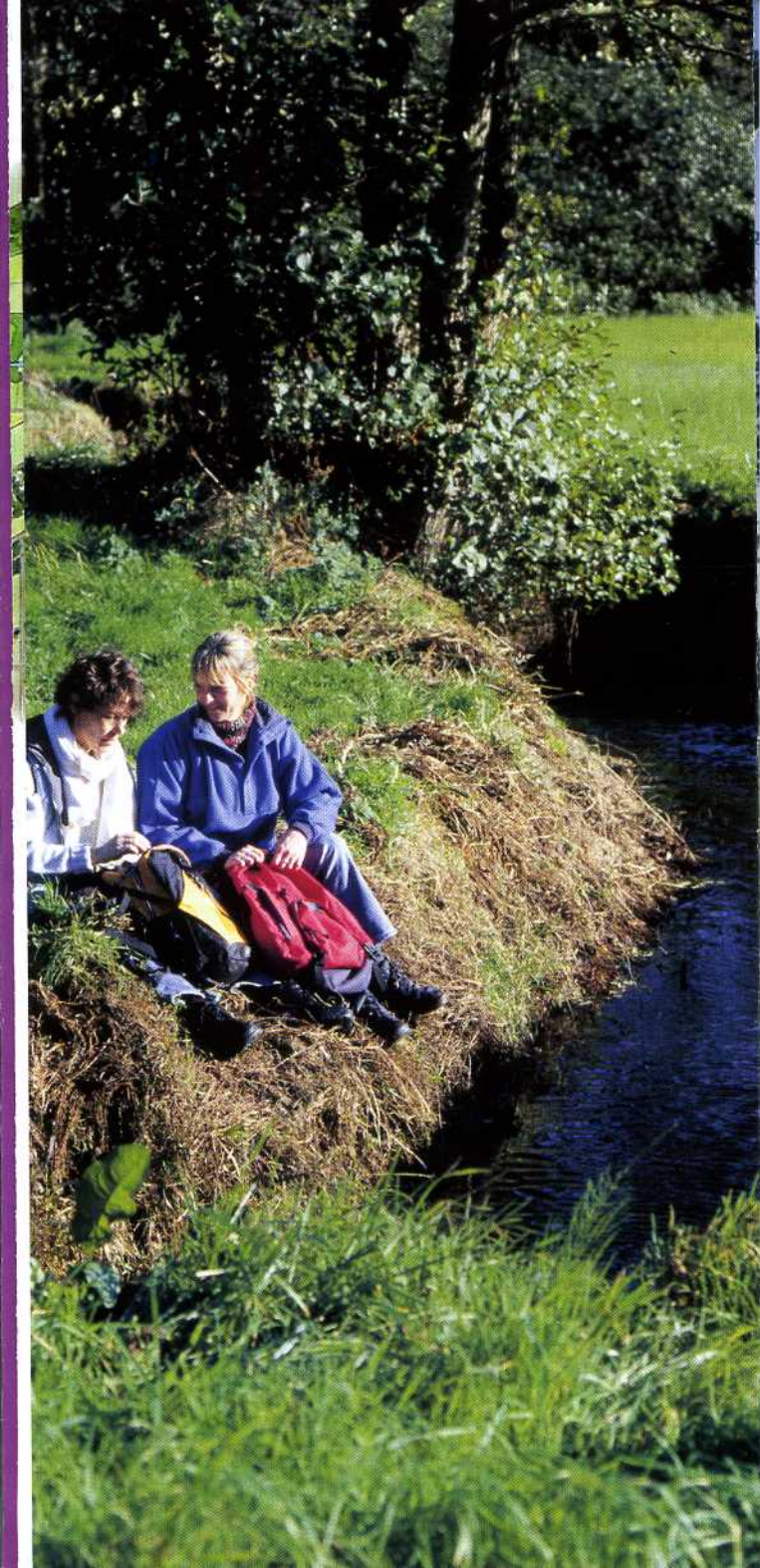

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Staatsbosbeheer

Beheerseenheid Langstraat/Chaam; 06-53249660

www.staatsbosbeheer.nl

Staatsbosbeheer Regio Zuid
Spoorlaan 444 | 5038 CH Tilburg
T 013-7074800
www.staatsbosbeheer.nl

